

Öz-Kavram Envanteri- I

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Öz-Kavram Envanteri- I*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=28739>

Özet

Öz-Kavram Envanteri- I, bireylerin çok boyutlu **öz-kavram** düzeylerini de?erlendirmek amacıyla **uyarlanm??** psikolojik bir ölçektir. Göksel Y?ld?z ve Sibel Fer tarafından 2008 y?l?nda yap?lan **geçerlik** ve **güvenirlik** çal??mas?yla Türk kültürüne kazand?r?lan bu envanter, 7 alt boyut ve 60 maddeden olumaktadır. Ölçek, 5'li **Likert ölçe?i** format?nda yan?tlanmakta olup, güçlü geçerlik ve güvenilirlik özellikleri sergilemektedir. Özellikle e?itim ortamlar?nda ö?rencilerin farklı alanlardaki **öz-kavramlar?n?** anlamak için de?erli bir araçtır.

Anahtar Kelimeler

Öz-kavram, psikolojik ölçek, uyarlama, geçerlik, güvenilirlik, faktör analizi, Likert ölçe?i, e?itim psikolojisi.

Yazarlar

Göksel Y?ld?z, Sibel Fer

Amaç

Öz-Kavram Envanteri- I'nin temel **amac?**, bireylerin farklı ya?am alanlar?ndaki **öz-kavram** düzeylerini kapsaml? bir ?ekilde ölçmektir. Özellikle akademik ba?ar?, sosyal ili?kiler ve fiziksel yeterlilik gibi alanlarda bireylerin kendilerine ili?kin alg?lar?n? belirlemeye odaklan?r.

Bu envanter, ö?rencilerin e?itim süreçlerindeki psikolojik durumlar?n? anlamak, potansiyel geli?im alanlar?n? tespit etmek ve rehberlik hizmetlerine katkı sağlamak amacıyla kullan?labilir. Ölçek, bireyin kendini nasıl algılad??n? ve bu algıların çe?itli boyutlarda nasıl farklılaşt??n? ortaya koyar.

Yap?

Öz-Kavram Envanteri- I, toplam 60 maddeden oluan ve 7 farklı alt boyutu ölçen çok boyutlu bir yapıyı temsil etmektedir. Bu alt boyutlar, bireyin kendilik alg?s?n?n çe?itli yönlerini yansıtmak üzere tasarlanm??tır.

Matematik (13 madde): Bireyin matematiksel yeteneklerine ve ba?ar?larına ili?kin alg?s?n? ölçer.

Fiziksel Görünüm (13 madde): Bireyin kendi fiziksel görünü?üne yönelik alg?lar?n? de?erlendirir.

Okuma (8 madde): Bireyin okuma becerileri ve akademik okuma performans?na ili?kin öz-
alg?s?n? belirler.

Ebeveyn ?li?kileri (8 madde): Bireyin ebeveynleriyle olan ili?kilerine yönelik alg?lar?n? ve bu ili?kilerden duydu?u memnuniyeti de?erlendirir.

Fiziksel Yeterlilik (7 madde): Bireyin fiziksel aktivite ve spor becerilerine ilişkin yeterlilik algısının ölçer.

Akran İlişkileri (7 madde): Bireyin akranlarıyla olan sosyal ilişkilerine ve bu ilişkilerdeki konumuna yönelik algısının belirler.

Genel Okul (4 madde): Bireyin genel olarak okul ortamına, derslere ve akademik hayata ilişkin tutum ve algılarının yansıtır.

Geçerlik

Ölçeğin **yapı geçerliği**, **faktör analizi** yöntemiyle incelenmiştir. Yapılan analizler sonucunda, envanterin yedi faktörlü ve toplam 60 maddeden oluşan bir yapıya sahip olduğunu doğrulanmıştır. Bu bulgu, ölçeğin teorik olarak öngörülen çok boyutlu **öz-kavram** yapısının ampirik olarak desteklediğini göstermektedir.

Yapı geçerliği çalışmaları, Öz-Kavram Envanteri-I'nin ölçmeyi amaçladığı kavramlar tutarlı bir şekilde ölçtüğünü ve farklı alt boyutların birbirinden ayrılan, ancak ilişkili psikolojik yapılar olduğunu doğrulamaktadır. Bu durum, ölçeğin bilimsel araştırmalarda ve uygulamalarda güvenle kullanılabilmesinin önemli bir göstergesidir.

Güvenirlilik

Öz-Kavram Envanteri-I'nin **güvenirliliği**, **iç tutarlılık** katsayısıyla değerlendirilmiştir. Ölçeğin bütünü için hesaplanan **iç tutarlılık** güvenirlilik katsayısı 0.95 olarak bulunmuştur. Bu yüksek katsayı, ölçek maddelerinin birbiriyle tutarlı olduğunu ve aynı yapıyı ölçtüğünü güçlü bir şekilde ortaya koymaktadır.

Ayrıca, faktör maddelerinin iç tutarlılık güvenirliliği, 0.17 ile 0.65 arasında değişen **madde-toplam korelasyon katsayıları** ile desteklenmiştir. Bu değerler, her bir maddenin ölçeğin genel puanına katkıda bulunduğunu ve ölçeğin genel güvenirliliğini arttırdığını göstermektedir. Bu bulgular, Öz-Kavram Envanteri-I'nin tutarlı ve kararlı ölçümler sağlayan güvenilir bir araç olduğunu teyit etmektedir.

Faktör Analizi

Öz-Kavram Envanteri-I'nin yapısal özelliklerini belirlemek amacıyla **faktör analizi** uygulanmıştır. Bu analiz, ölçeğin teorik temellerine uygun olarak yedi farklı faktörden oluşan bir yapı sergilediğini göstermiştir.

Toplam 60 maddeden oluşan envanterin bu yedi faktörlü yapısı, her bir alt boyutun (Matematik, Fiziksel Görünüm, Okuma, Ebeveyn İlişkileri, Fiziksel Yeterlilik, Akran İlişkileri, Genel Okul) kendi içinde tutarlı ve diğer alt boyutlardan ayrılabildiğini doğrulamıştır. Faktör analizi sonuçları,

ölçe?in **öz-kavram?n** çok boyutlu do?as?n? ba?ar?l? bir ?ekilde yakalad???n? ve her bir boyutun kendine özgü bir yönünü ölçtü?ünü kan?tlamaktad?r.

Enstrüman

Test Türü: Uyarlama

Format: Öz-Kavram Envanteri- I, yedi alt boyutta toplam 60 maddeden olu?maktadır. Yan?tlar, 5'li **Likert ölçe?i** format?nda (1 = tamamen yanl?? - 5 = tamamen do?ru) verilmektedir. Bu format, kat?l?mc?lar?n maddelere ne ölçüde kat?ld?klar?n? belirtmelerine olanak tan?r.

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Ö?renciler (Özellikle akademik ve sosyal çevreye vurgu yapan alt boyutlar göz önüne al?nd???nda).

Ya? Grubu: Okul ça?? bireyler ve ergenler (E?itim fakültesi dergisinde yay?nlanmas? ve alt boyutlar nedeniyle).

Popülasyon Detaylar?: Bilgi mevcut de?il.

Test Metodolojisi: Ölçek, bireyin kendi alg?lar?n? yans?tan **öz-bildirim** (self-report) yöntemiyle uygulan?r. Kat?l?mc?lar, her bir maddeye 5'li **Likert ölçe?i** üzerinden yan?t verirler. Puanlama, maddelerin içeri?ine göre do?rudan veya tersine çevrilmi? olarak yap?l?r ve her alt boyut için ayr? puanlar elde edilir.

Anahtar Kelimeler

Öz-kavram, psikolojik ölçek, uyarlama, geçerlik, güvenirlik, faktör analizi, Likert ölçe?i, e?itim psikolojisi, kendilik alg?s?.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Bilgi mevcut de?il.

?leti?im E-posta Adresleri: goksel1973@hotmail.com

Yaz??ma Adresi: Bilgi mevcut de?il.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçe?in orijinal **geçerlik** ve **güvenirlik** çal??mas? 2008 y?l?nda yay?nlanm??t?r. Ölçe?in kullan?m? için izinler ve olası ücretler hakk?nda detayl? bilgiye sorumlu yazar Göksel Y?ld?z ile

iletişime geçilerek ulaşılabılır. Genel olarak, akademik çalışmalar için ölçeklerin kullanımı genellikle ücretsizdir ancak ticari veya geniş çaplı uygulamalar için yazarın onayı gerekebilir.

Testin yayınlandığı yıl **2008**'dir. Kullanım detayları için ilgili referans ve yazarla iletişime geçilmesi tavsiye edilir.

Referanslar

Yıldız, G. ve Fer, S. (2008). Öz Kavram Envanteri-I'in geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(2), 209-232.

Makalenin tam metnine aşağıdaki bağlantıdan erişilebilir: efdergi.yyu.edu.tr

Ölçeğin orijinal PDF dosyasına buradan ulaşılabilir: oz-kavram-envanteri-i-toad.pdf

Öz-Kavram Envanteri- I Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

7 alt boyut ve 60 madde

Matematik (13 m): Matematikten nefret ederim.

Fiziksel Görünüm (13 m):Yakışıklıyım/Güzelim

Okuma (8 m): Okumalardan iyi notlar alırım.

Ebeveyn ilişkileri (8 m) :Ailem beni anlar.

Fiziksel Yeterlilik (7 m): Hızlı koşabilirim

Akran ilişkileri (7 m): Çok arkadaşım var

Genel Okul (4 m): Bütün derslerden nefret ediyorum.